

Li Xuemei

CHINA •
O PREZENTARE ILUSTRATĂ

李雪梅 编著

认识中国

Traducere din limba chineză: Henry Yuan

Traducere din limba engleză: Elis-Diana Botescu

Cuprins

目录

INTRODUCERE

前言

CAPITOLUL 1: O PREZENTARE GENERALĂ A CHINEI

第一章：中国概况

12 / Geografia fizică

中国地理

15 / Populație și naționalități

人口和民族

20 / Organizare administrativă

行政区划

CAPITOLUL 2: MUNȚII, RÂURILE ȘI LACURILE DIN CHINA

第二章：中国河山

24 / Coloana vertebrală – munții

炎黄的脊梁——山脉

28 / Arterele – râurile

中华的筋脉——河流

30 / Perlele – lacurile

散落的珍珠——湖泊

CAPITOLUL 3: LOCURI DE INTERES ISTORIC

第三章：中国名胜

36 / Marele Zid Chinezesc

长城

40 / Muzeul Palatului

故宫

46 / Templul Cerului

天坛

50 / Tiananmen

天安门

56 / Armata de Teracotă

兵马俑

CAPITOLUL 4: CELE PATRU COMORI ALE STUDIULUI

第四章：文房四宝

62 / Pensula de scris

笔

64 / Cerneala chinezească

墨

66 / Hârtia

纸

68 / Piatra pentru cerneală

砚

CAPITOLUL 5: CELE PATRU MARI INVENȚII

第五章：四大发明

72 / Praful de pușcă

火药

74 / Busola

指南针

76 / Fabricarea hârtiei

造纸术

78 / Tiparul

印刷术

CAPITOLUL 6: TEHNOLOGIA ANTICĂ

第六章：古代技术

84 / Mătasea

丝绸

86 / Seismograful și sfera armilară

地动仪与浑天仪

88 / Raportul circumferinței

圆周率

90 / Lu Ban, un maestru tâmplar

鲁班的发明创造

CAPITOLUL 7: ÎNȚELEPȚII AI CHINEI ANTICE

第七章：古代哲人

94 / Confucius

孔子

96 / Mencius

孟子

98 / Mozi

墨子

100 / Zhuangzi

庄子

102 / Laozi

老子

CAPITOLUL 8: PERSONALITĂȚI ISTORICE

第八章: 历史人物

- 106 / Dayu și regularizarea viiturilor
大禹治水
- 108 / Ducerea jadului intact înapoi în Statul Zhao
完璧归赵
- 110 / Unificarea Chinei sub Împăratul Qin
千古一帝秦始皇
- 114 / Sima Qian și *Memoriile istorice*
历史之父司马迁
- 116 / Zhuge Liang: întruchiparea înțelepciunii
智慧化身诸葛亮
- 120 / Wu Zetian, singura Împărăteasă a Chinei
一代女皇武则天

CAPITOLUL 9: POVEȘTILE COPIILOR MINUNE

第九章: 古代智慧儿童

- 126 / Kong Rong într-un război al cuvintelor cu Li Ying
孔融智对李膺
- 128 / Cum a cântărit Cao Chong un elefant
曹冲称象
- 130 / Wang Xizhi și „Iazul în care se clătește pensula de scris”
王羲之与砚池
- 132 / Li Bai – „Să faci un ac șlefuit o bară de fier”
李白与铁杵
- 134 / Cum a recuperat Wen Yanbo mingea din copac
文彦博灌水浮球
- 135 / Sima Guang cel cu mintea ageră
司马光砸缸

CAPITOLUL 10: MITOLOGIA ANTICĂ A CHINEI

第十章: 古代神话

- 138 / Creația universului de către Pangu
盘古开天
- 139 / Cum a creat Nvwa oamenii și a reparat cerul
女娲造人
- 142 / Hou Yi – eroul care a doborât nouă sori cu săgețile sale
羿射九日
- 145 / Cum a încercat Jingwei să umple marea
精卫填海

CAPITOLUL 11: LEGENDE POPULARE CHINEZE

第十一章：民间传说

- 150 / Dragostea fluturelui
梁山伯与祝英台
- 152 / Cum a plâns Meng Jiangnv la Marele Zid
孟姜女哭长城
- 154 / Povestea șarpelui alb
白蛇传
- 156 / Douăsprezece simboluri animale – semnele zodiacului chinezesc
十二生肖
- 158 / Bătrânul de sub lună
月下老人
- 160 / Dragonul chinezesc
中国龙

CAPITOLUL 12: ZECE PROVERBE CHINEZEȘTI

第十二章：成语故事

- 166 / Vulpoiul care și-a asumat maiestuozaitatea tigrlui
狐假虎威
- 168 / A sta lângă un copac așteptând un iepure
画蛇添足
- 170 / A desena un șarpe cu picioare
守株待兔
- 171 / A-ți folosi sulița împotriva propriului scut
自相矛盾
- 172 / A-ți înfunda urechile când furi un clopot
掩耳盗铃
- 173 / Nenorocirea poate fi o binecuvântare ascunsă
塞翁失马
- 174 / A trage de răsaduri pentru a le face să crească
拔苗助长
- 175 / Orbii pipăie elefantul
盲人摸象
- 176 / A confunda reflexia unui arc în cupă cu un șarpe
杯弓蛇影
- 177 / Aici nu s-au îngropat niciodată trei sute de arginți
此地无银三百两

CAPITOLUL 13: LIMBA CHINEZĂ

第十三章：中国的语言

- 180 / Geneza limbii
语言的起源
- 182 / Limbile din China
中国有多少种语言

CAPITOLUL 14: CARACTERELE CHINEZEȘTI

第十四章：中国的汉字

188 / Legende despre originea caracterelor chinezești
仓颉造字

189 / Originea pictografică a caracterelor chinezești
汉字的起源

190 / Evoluția caracterelor chinezești
汉字的演变

194 / Principiile formării caracterelor
汉字造字方法

CAPITOLUL 15: FESTIVALURI TRADIȚIONALE CHINEZEȘTI

第十五章：中国传统节日

198 / Festivalul Primăverii
春节

200 / Festivalul Lampioanelor
元宵节

203 / Ziua Curățării Mormintelor
清明节

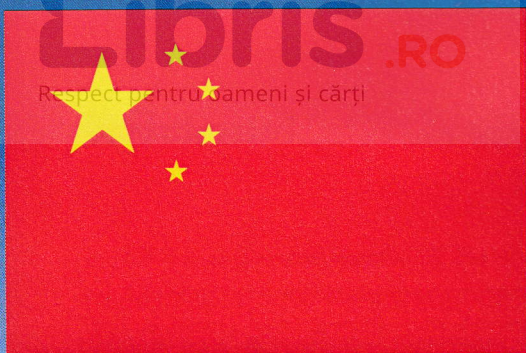
206 / Festivalul Bărcilor Dragon
端午节

208 / Festivalul Coțofenei
七夕节

210 / Festivalul din Mijlocul Toamnei
中秋节

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

O prezentare generală a Chinei

Denumirea oficială a Chinei este Republica Populară Chineză sau RPC (中华人民共和国).

Drapelul roșu cu cinci stele, drapelul național al Chinei, este un drapel cu cinci stele galbene pe un fundal roșu. Roșul reprezintă revoluția, iar cele cinci stele, dintre care patru sunt dispuse în formă de semicerc în jurul unei stele mari, simbolizează poporul revoluționar unit sub conducerea Partidului Comunist Chinez. Stelele galbene ies în evidență pe fundalul roșu, fiecare dintre cele patru stele mici fiind îndreptate spre steaua cea mare, un model ales atât pentru simbolismul său, cât și din motive estetice.

Stema națională a Chinei are o formă rotundă, iar în centrul ei se află Poarta Tiananmen, cu cinci stele strălucind deasupra ei și înconjurată de spice de grâu și o roată dințată. Aceasta reprezintă lupta revoluționară a poporului chinez de la Mișcarea din 4 mai 1919 – o campanie democratică antiimperialistă și antifeudală – și înființarea Chinei Noi, condusă de clasa muncitoare în baza alianței dintre muncitori și țărani.

Capitala Chinei este Beijing (北京). Acest oraș reprezintă centrul politic, cultural și de schimb internațional al țării și unul dintre principalele orașe internaționale datorită istoriei sale îndelungate și culturii sale bogate. Orașul a fost înființat cu peste 3.000 ani în urmă, iar numele său în limba chineză înseamnă „capitala din nord”, dat fiind faptul că, în trecut, acest oraș a fost capitală în timpul a trei dinastii: Yuan (1271-1368), Ming (1368-1644) și Qing (1644-1911). Beijing este capitala RPC din 1949.

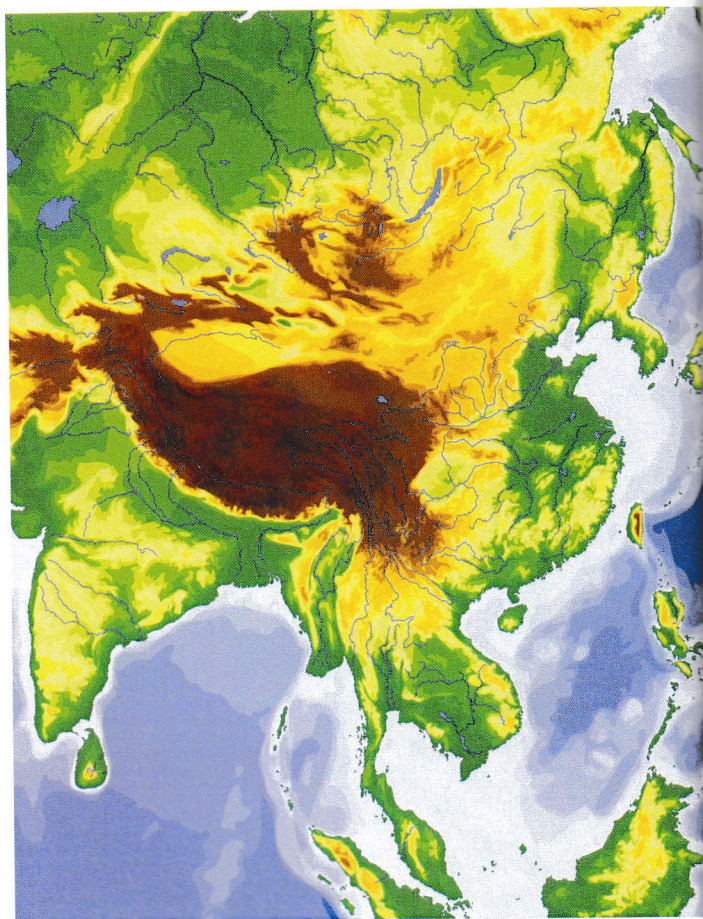
1 GEOGRAFIA FIZICĂ

Situată în estul continentului Asia și pe malul vestic al Oceanului Pacific, China ocupă o suprafață de aproximativ 9,6 milioane km², adică aproape suprafața Europei. Din punct de vedere al suprafeței, ea este cea mai mare țară din Asia și a treia din lume după Rusia și Canada.

Teritoriul Chinei se extinde 5.500 km de la mijlocul Fluviului Amur din Districtul Mohe în nord, până la James Shoal, în Insulele Spratly în sud și 5.200 km de la confluența Fluviului Amur cu Râul Ussuri în est, până la Podișul Pamir în vest.

China se învecinează cu 14 țări: Coreea de Nord, Rusia, Mongolia, Kazahstan, Kârgâzstan, Tadjikistan, Afganistan, Pakistan, India, Nepal, Bhutan, Myanmar, Laos și Vietnam și se află în apropierea multor țări din Asia, precum Coreea de Sud, Japonia, Filipine, Malaezia, Singapore, Indonezia, Thailanda și Bangladesh.

Pe lângă întinderea sa teritorială uriașă, China deține și vaste ape teritoriale și numeroase insule. De-a lungul liniei de coastă se află „Cele Patru Mări” și anume, Marea Bohai, Marea Galbenă, Marea Chinei de Est și Marea Chinei de Sud. Marea Bohai, cu o suprafață de peste 77.000 km² și o adâncime medie de 18 m, reprezintă marea interioară a Chinei și este înconjurată de Peninsula Liaodong și de Peninsula Shandong. Marea Galbenă se extinde de la Peninsula Shandong până la estuarul Fluviului Yangtze și are o adâncime medie de 44 m. Între estuarul Fluviului Yangtze și Strâmtoarea Taiwan se află Marea Chinei de Est, cu o adâncime medie de 370 m, iar la sud de Strâmtoarea Taiwan se află Marea Chinei de Sud, cu o adâncime medie de 1.122 m. De asemenea, China se mândrește cu 6.500 de insule, dintre care cea mai mare este Insula Taiwan, cu o suprafață de 36.000 km², urmată de Insula Hainan, cu o suprafață de 34.000 km².

Localizarea Chinei în Asia

De-a lungul coastei Chinei, care se extinde pe 18.000 km, se găsesc multe golfuri și porturi frumoase. Printre orașele port se numără Dalian (大连), Qinhuangdao (秦皇岛), Tianjin (天津), Yantai (烟台), Qingdao (青岛), Lianyungang (连云港), Nantong (南通), Xangai (上海), Ningbo (宁波), Wenzhou (温州), Fuzhou (福州), Xiamen (厦门), Shantou (汕头), Shenzhen (深圳), Zhuhai (珠海), Cantão (广州), Zhanjiang (湛江) e Beihai (北海). Aceste orașe de coastă se bucură de un climat plăcut și de un mediu favorabil, reprezentând cele mai dinamice și deschise centre economice.

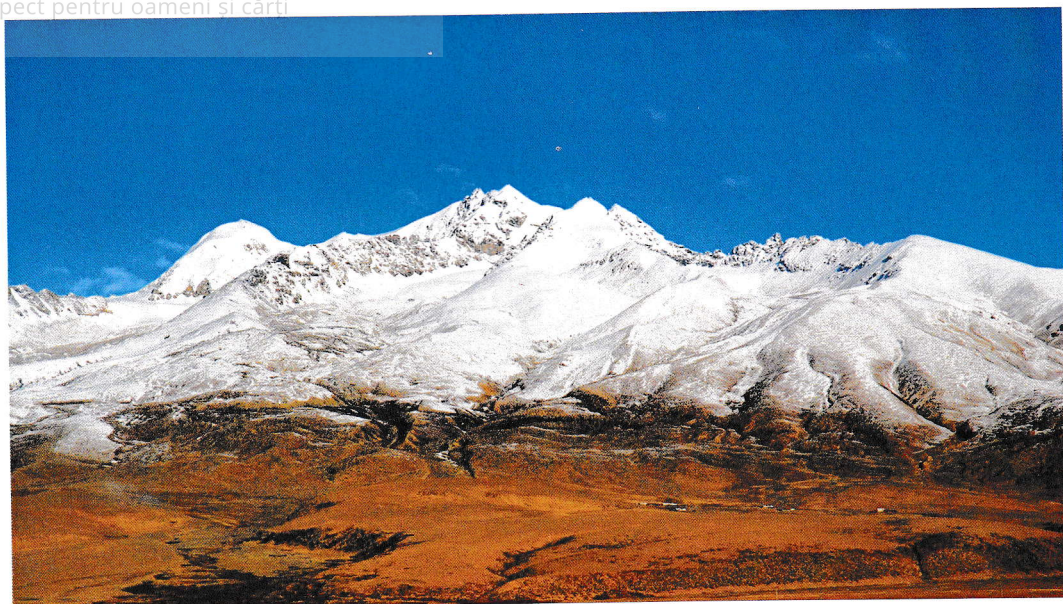
Din punct de vedere al topografiei, teritoriul Chinei are o varietate mare de forme de relief, 33% din suprafața ei fiind acoperită de munți, 26% de podișuri, 19% de bazine de apă, 12% de câmpii și 10% de dealuri. Arhitectura sa peisagistică se împarte în patru categorii, dintre care cele mai mari altitudini se află în vestul țării, iar cele mai mici se găsesc în est. Aceasta este o prezentare succintă a celor patru nivele, de la vest la est:

- *Nivelul I:* Podișul Tibet-Qinghai – cu o altitudine medie de peste 4.000 m – numit și „Acoperișul Lumii” include Munții Himalaya și cel mai înalt vârf din lume – Vârful Everest, cu o altitudine de 8.848 m deasupra nivelului mării.
- *Nivelul II:* Podișul Mongoliei Interioare, Podișul Loess, Podișul Yunnan-Guizhou și Bazinul Sichuan, cu altitudini cuprinse între 1.000 și 2.000 m.
- *Nivelul III:* Cu altitudini între 500 și 1.000 m, acest nivel include Câmpia Chinei de Nord-est, Câmpia Chinei de Nord, Câmpia Central-Inferioară Yangtze și Delta Râului Perla, dintre care o parte sunt înconjurată de munți și dealuri de mică altitudine.
- *Nivelul IV:* Întinderea de apă din partea de est a Chinei, cu adâncimi mai mici de 200 m din cauza cantităților mari de aluviuni aduse de râuri.

În mare parte, râurile din China curg de la vest la est și se varsă în Oceanul Pacific. Cu o lungime de 6.300 km, Fluviul Yangtze este cel mai mare din China și al treilea ca lungime din lume. Acesta izvorăște din Munții Tanggula, din Podișul Tibet-Qinghai și curge spre est, trecând prin următoarele provincii și regiuni: Qinghai, Tibet, Sichuan, Yunnan, Hubei, Jiangxi, Anhui, Jiangxi și Shanghai și terminându-și călătoria în Marea Chinei de Est.

Cel de-al doilea râu din China ca lungime este Râul Galben, care izvorăște din Munții Bayanhar, din Podișul Tibet-Qinghai și se varsă în Marea Bohai, trecând prin nouă provincii și regiuni: Qinghai, Sichuan, Gansu, Ningxia, Mongolia Interioară, Shanxi, Shaanxi, Henan și Shandong. Bazinul Fluviului Galben mai este numit și „Leagănul civilizației chineze”, deoarece, în trecut, primele populații native chineze au locuit în această zonă.

Fluviul Heilongjiang sau Amur este situat în extremitatea nordică a țării și are o lungime de 4.370 km, fiind cel de-al treilea râu din China ca lungime. Îl își are originea în Râul Ergun din Mongolia Interioară și într-o altă sursă din Mongolia, iar o parte din secțiunile sale delimitează granița dintre China și Rusia.

Podișul Qinghai din Tibet

În partea de sud se află cel de-al patrulea râu din China ca lungime, Râul Perla, care izvorăște din Munții Wumeng, din Yunnanul de Est și trece prin Guizhou, Guangxi și Guangdong înainte de a se vărsa în Marea Chinei de Sud.

Cel mai lung râu artificial din lume se află în China și este cunoscut sub numele de „Marele Canal” sau „Marele Canal Jing-Hang”. Acesta a fost construit în jurul secolului al VII-lea și are o lungime de aproximativ 1.800 km. Marele Canal a devenit principala rută dintre nord și sud, făcând legătura între Beijing și Hangzhou prin mai multe provincii.

De asemenea, există și multe lacuri în China, dintre care majoritatea sunt situate în partea de sud. Cel mai mare lac cu apă dulce este Lacul Boyang din Jiangxi, în timp ce Lacul Qinghai din Qinghai este cel mai mare lac cu apă sărată..

2 POPULAȚIE ȘI NAȚIONALITĂȚI

Cu o populație de aproximativ 1,4 miliarde de locuitori, China este cel mai populat stat din lume și reprezintă aproape o cincime din populația globului.

Densitatea medie a populației chineze este de 130 locuitori per km², dar distribuția populației în țară este foarte variată. Cea mai mare densitate a populației se înregistrează în zona coastei de est, cu peste 400 locuitori per km². Partea centrală are în jur de 200 locuitori per km², în timp ce vestul Chinei are mai puțin de 10 locuitori per km².

Conform celor mai recente date disponibile, din 2010, 50,32% din populație locuiește în zona rurală și 49,86% în zona urbană. Din punct de vedere al sexului, 51,27% din populație este de sex masculin și 48,73% este de sex feminin. Din punct de vedere al vârstei, 16,60% din populație are sub 14 ani, 70,14% are între 15 și 59 ani și 8,87% are peste 60 ani.

Creșterea rapidă a populației după înființarea RPC în 1949a reprezentat un obstacol pentru dezvoltarea socială și economică a țării, fapt pentru care, în 1978, guvernul chinez a implementat politica planificării familiale – „căsătoria și procrearea târzie, pentru a avea copii mai puțini și mai buni” (晚婚、晚育、少生、优生) – care decreta că un cuplu poate avea un singur copil. Politica privind un singur copil se aplică cu strictețe în zonele urbane, dar este mai puțin restrictivă în cazul familiilor din zonele rurale și în cazul minorităților etnice. După adoptarea acestei politici, natalitatea a scăzut de la an la an, de la 34,11% în 1969, la 12,83% în 2002, iar rata creșterii demografice naturale a scăzut de la 26,08% la 6,45%.

În prezent, China are un total de 340 milioane de familii, dintre care majoritatea reprezintă așa-numitele familii nucleare, cu o medie de 3,63 membri. În ziua de azi, familiile sunt formate, în general, din tată, mamă și unul sau doi copii, dar există și familii mai mari, unde trei sau patru generații trăiesc sub același acoperiș. În general, soții chinezi se respectă reciproc și își împart sarcinile casnice. Chiar și în ziua de azi, învățătura lui Confucius – „respectă-i pe cei în vârstă și iubește copiii” (尊老爱幼) – se aplică la scară largă în societate. Chiar și atunci când copiii devin majori și își părăsesc familia, legătura strânsă dintre părinți și copii rămâne nealterată. Acest lucru se datorează faptului că, pentru poporul chinez, relațiile dintre membrii familiei și rude joacă un rol foarte important.

China este o națiune multietnică, compusă din 56 de grupuri etnice diferite, care sunt numite în mod colectiv „națiunea chineză” (中华民族). 92% din populație este de etnie han (汉族) iar restul de 8% este formată din 55 de „minorități etnice” (少数民族) diferite. Naționalitatea han se regăsește în toată țara, mai ales pe cursurile mijlocii și inferioare ale celor trei râuri principale (Fluviul Yangtze, Fluviul Galben și Râul Perla) și în Câmpia Chinei de Nord-est. Minoritățile etnice trăiesc, în mare parte, în zonele de nord-vest, sud-est, nord-est și în unele zone de frontieră. Yunnan este provincia cu cea mai mare concentrație de minorități etnice, cu un total de 21 de minorități diferite, printre care se numără yi, miao și dai.

Etnia han are propria limbă și propriul sistem de scriere. Mandarină sau „putonghua” (普通话) este forma oficială a limbii chineze și una dintre limbile oficiale ale Națiunilor Unite. Cu excepția etniei hui, toate celelalte 54 de minorități etnice au propria lor limbă vorbită, iar 23 dintre acestea au propriul sistem de scriere.

O familie chineză

Asemenea majorității han, fiecare grup etnic are propriile convingeri religioase și tradiții care influențează fiecare aspect al vieții, precum îmbrăcămintea, mâncarea, locuințele, ceremoniile de căsătorie și înmormântare, sărbătorile, activitățile recreative și de petrecere a timpului liber și tabuurile. Fiecare minoritate etnică are propriile tradiții specifice și un caz elocvent este reprezentat de cele 10 naționalități minoritare care cred în Islam și care urmează principiul religios de a se abține de la consumul cărnii de porc. De asemenea, fiecare grup etnic sărbătorește propriile festivaluri tradiționale, precum „Festivalul Stropirii cu Apă” al naționalității dai, „Festivalul Torțelor” al naționalității yi și „Festivalul Nadam” al mongolilor.

De la înființarea RPC în 1949, în zonele cu concentrații mari de minorități etnice s-a aplicat politica de „egalitate, unitate și ajutor reciproc între grupurile etnice”. Acest fapt este demonstrat de introducerea „regiunii autonome” – o unitate administrativă la nivel provincial. În prezent, există cinci astfel de regiuni autonome: Regiunea Autonomă a Mongoliei Interioare, Regiunea Autonomă Tibet, Regiunea Autonomă Xinjiang Uighur, Regiunea Autonomă Guangxi Zhuang și Regiunea Autonomă Ningxia Hui.

Grupurile etnice din China și provinciile în care trăiesc

1. Dongxiang – Gansu
2. Dong – Guizhou, Hunan și Guangxi
3. Ruși – Xinjiang și Heilongjiang
4. Bao'an – Gansu
5. Dai – Yunnan
6. Hani – Yunnan
7. Kazak – Xinjiang și Gansu
8. Buyi – Guizhou, Yunnan și Sichuan
9. Bulang – Yunnan
10. De'ang – Yunnan
11. Coreeni chinezi – Jilin, Heilongjiang și Liaoning
12. Han – prezent în întreaga Chină
13. Dulong – Yunnan
14. Bai – Yunnan
15. Tibetanii – Tibet, Qinghai, Sichuan, Gansu și Yunnan
16. Dahur – Heilongjiang, Mongolia inferioară și Xinjiang

1. 东乡族

2. 侗族

3. 俄罗斯族

4. 保安族

5. 傣族

6. 哈尼族

7. 哈萨克族

8. 布依族

9. 布朗族

10. 德昂族

11. 朝鲜族

12. 汉族

13. 独龙族

14. 白族

15. 藏族

16. 达斡尔族